

Verslag Telco Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour

Vrijdag 17 maart 2017

Tijdstip: 10:00 – 11:00

Tineke Hof

DITCM INNOVATIONS | [HTTP://RONDETAFELS.DITCM.EU/HUMAN-BEHAVIOUR](http://RONDETAFELS.DITCM.EU/HUMAN-BEHAVIOUR)

Beter Benutten

Connecting
Mobility

Verslag Telco Smart Mobility Ronde Tafel Human Behaviour

Agendapunten

1. Ronde tafel nieuws

- Evaluatie 2016 en vooruitblik – Joëlle van den Broek, DITCM
- Resultaten afgelopen Ronde Tafel bijeenkomst - Ilse Harms, Connecting Mobility
- Update over RT Human Behaviour producten - Ilse Harms, Connecting Mobility

2. Projectennieuws

- New open access journal The International Journal of Driving Science, Driver-Vehicle Systems in Advanced Environments (IJDS) - Saskia Monsma, HAN
- HMI-onderzoek voor Talking Traffic - Saskia Monsma, HAN
- ADAS onderzoek Connecting Mobility - Ilse Harms, Connecting Mobility
- Project Beïnvloeden Rijgedrag - Gerard Eijkelenboom, de Verkeersonderneming
- ITS pilots verkeersveiligheid - Rick Schotman, Keypoint
- ADAS-evenement RAI en maatschappelijke belangen - Leo Bingen, RAI

3. Congressen en bijeenkomsten

- Automotive Week, Helmond; 26 - 31 maart. <http://www.automotiveweek.nl/> – Joëlle van den Broek, DITCM
- Congres Driving the Intelligent Vehicle, Haarlem; 14 – 15 juni - Saskia Monsma, HAN
- Conferentie Connected and Automated driving, Brussel; 3 – 4 april. <http://connectedautomateddriving.eu/> - Tom Alkim, RWS
- Final event U-drive The U-Drive Experience, Den Haag; 7 juni. <http://ndrsymposium.com/> - Nicole van Nes, SWOV
- Symposium on Naturalistic driving reserach, Den Haag, 8 - 9 juni. <http://ndrsymposium.com/> - Nicole van Nes, SWOV

Deelnemers

Tom Alkim, RWS
Leo Bingen, RAI
Joelle van den Broek, DITCM Innovations
Matthijs Dicke, DITCM Innovations
Chris Dijksterhuis, Hanzehogeschool Groningen
Maarten Ederveen, Ministerie van IenM
Gerard Eijkelenboom, de Verkeersonderneming
Remco Evers, Achmea
Jacoba van Gastel, We all wheel
Ilse Harms, Connecting Mobility
Tineke Hof, DITCM Innovations
Chris Hottentot, ANWB
Rick Schotman, Keypoint
Emmely de Vries, XTNT
Janne Hofstee, Arcadis
Hans Kramer, RWS
Saskia Monsma, HAN
Nicole van Es, SWOV
Mariette Pol, Keuzeweg
Martijn Schut, TASS International
Diana Vonk Noordegraaf, DITCM Innovations

Ad agendapunt 1: Ronde Tafel nieuws

- Evaluatie 2016 en vooruitblik – Joëlle van den Broek, DITCM
 - Het beeld dat naar voren komt uit de evaluatie over de Ronde Tafels is redelijk positief. Er worden bruikbare resultaten opgeleverd, maar deze werkwijze kost veel tijd. In 2017 moeten de ronde tafels de goede dingen vasthouden en verder versterken. Het plan is om te werken vanuit een landelijk gedragen agenda, waarbij prioriteiten worden gekoppeld aan de beleidsagenda en internationale ontwikkelingen. Rondom deze prioritaire onderwerpen worden werkgroepen gevormd die samen een product maken. Dit houdt in dat niet meer standaard Ronde tafel bijeenkomsten worden georganiseerd. De Ronde Tafel bijeenkomsten zullen nu zoveel mogelijk gaan samenvallen met bijeenkomsten die toch al plaatsvinden. Op deze bijeenkomsten worden de resultaten besproken en de agenda gesteld.
- Resultaten afgelopen Ronde Tafel bijeenkomst - Ilse Harms, Connecting Mobility
 - Position paper: komt bij de update over de producten aan de orde.
- Update over RT Human Behaviour producten - Ilse Harms, Connecting Mobility
 - Terms of Reference is geüpdatet. Dit document biedt onder andere een overzicht van de vaste tafelleden en de werkwijze van deze tafel.
 - ITS Corridor RWW- en CRW diensten. Er is een tussenproduct opgeleverd aan ITS Corridor. Op 22 maart is er pre-deployment test waarvoor advies is geleverd en waarbij we ook aanwezig zullen zijn. Het doel van de test is om vast te stellen dat de beelden/berichten op het juiste moment en juiste manier getoond kunnen worden.
 - Notitie 'De gebruiker centraal is' hernoemd tot 'Notitie Dilemma's bij de ontwikkeling van reisinformatieapps'. Dit document ligt ter review/aanvullingen bij Ilse en Melle
 - Kennisagenda 2.0 ligt ter review bij Ilse, en zal binnenkort via de site beschikbaar worden gesteld en breed worden gedeeld.
 - Position paper. Hartelijk dank voor alle input tijdens bijeenkomst en alle input die we daarna nog van velen van jullie hebben ontvangen. Er zaten veel nieuwe, goede punten bij. Al deze aanvullingen en opmerkingen zijn we nu aan het verwerken tot een volgende versie met uitgangspunten en definities. De tafelleden zullen worden gevraagd om stukken van het position paper nader in te vullen. Op de Verkeersgedragdag op 5 april presenteert Ilse het position paper.

Ad agendapunt 2: Projectennieuws

De volgende projecten worden kort toegelicht.

- New open access journal The International Journal of Driving Science, Driver-Vehicle Systems in Advanced Environments (IJDS) - Saskia Monsma, HAN
 - Nieuw journal opgericht, dat zich richt op het besturen van voertuigen waarbij de aandacht ligt op de interactie tussen de bestuurder, de techniek en Human Factors. Het journal wordt gelanceerd tijdens het Congres Driving the Intelligent Vehicle in Haarlem op 14 – 15 juni. Er zijn drie

thema's: Driver-vehicle interaction, driver-vehicle adaptation, en accident prevention. Abstracts voor een presentatie op het congres kunnen tot eind maart worden ingediend. Na de presentatie wordt gevraagd om de presentatie om te werken naar een artikel dat kan worden gepubliceerd in het International Journal of Driving Science (IJDS).

- HMI-onderzoek voor Talking Traffic - Saskia Monsma, HAN
 - HAN Automotive research voert samen met een aantal andere partijen onderzoek uit binnen Beter Benutten Talking Traffic use case 4. Het gaat om het in het voertuig tonen van actuele informatie over rood- en groentijden uit VRI's. In de eerste fase zijn op basis van grondig literatuuronderzoek praktische aanbevelingen en generieke richtlijnen voor service providers opgesteld. In de tweede fase volgt een uitwerking Human Machine Interface designs (focus op automobilisten). In een verkennende rijnsimulatorstudie met 32 deelnemers zijn verschillende scenario's en condities uitgetest: relatieve of absolute informatie, wel of geen kaart, wel of geen bestemming. Het interface design met kaart, met een bestemming en met een relatieve weergave werd het meest positief beoordeeld door de deelnemers. Uit het onderzoek bleek dat rijgedrag zowel positief als negatief is te beïnvloeden (bijv. te hard rijden om in de groene golf te komen). Er worden ook aanbevelingen opgesteld om ongewenst gedrag te voorkomen. In het algemeen geldt dat de informatie vanuit de ooghoeken waarneembaar en interpreteerbaar moet zijn. Er wordt bij het ontwerp ook rekening gehouden met kleurenblindheid.
- ADAS onderzoek Connecting Mobility - Ilse Harms, Connecting Mobility
 - Dit onderzoek is met name agendazettend. Er zijn ca. 1500 zakelijke rijders bevroegd. Eerst is a.d.h.v. de specificaties van de auto bepaalt welke van de 16 ADAS aanwezig zijn in de auto. Vervolgens zijn de zakelijke rijders gevraagd of ze een bepaalde ADAS hebben en of ze dit gebruiken. De resultaten zijn beschikbaar tijdens de Automotive week en zullen op de woensdag worden gepresenteerd.
- Project Beïnvloeden Rijgedrag - Gerard Eijkelenboom, de Verkeersonderneming
 - 'Ik wil graag 10.000 rijgedragingen bestellen'. Maar wat is nu goed rijgedrag? En wat zijn de doorstromingseffecten hiervan? Lukt het om profielen van rijgedrag te maken? Kun je aan de uitkomsten zien wie er achter het stuur zit of heeft gezeten? Op het moment zijn er drie verschillende dienstverleners (waaronder SD Insights) met verschillende gebruikers rondom Rotterdam. Er wordt gebruik gemaakt van een mix aan registratietechnieken, onder andere via dongles en mobieltjes. 'Iedereen heeft zijn eigen rijgedrag DNA'.
- ITS pilots verkeersveiligheid - Rick Schotman, Keypoint
 - Keypoint heeft voor ROV Oost Nederland en provincie Overijssel onderzocht wat verkeersonveilige punten zijn in verschillende gemeenten. Vervolgens is bekeken welke ITS oplossingen nu beschikbaar zijn en beschikbaar komen in de toekomst die deze situaties zouden kunnen oplossen. Bijvoorbeeld: Kunnen we met een ITS oplossing scholieren motiveren om

via de fietsstraat te fietsen i.p.v. op de gevaarlijke route te rijden (met landbouwverkeer). Het project heeft een vervolg met 2 pilotlocaties. Daar wordt middels cameraonderzoek een voor- en nameting uitgevoerd om aan te kunnen tonen of de oplossingen echt effect hebben. Leo vult aan dat RAI ook de fietsindustrie vertegenwoordigt. RAI gaat een themabijeenkomst organiseren over ITS en Fiets waar dit project zou kunnen worden toegelicht aan fabrikanten.

- ADAS-evenement RAI en maatschappelijke belangen - Leo Bingen, RAI
 - RAI organiseert in mei een ADAS-evenement om (o.a.) Kamerleden de toegevoegde waarde van veiligheids- en comfortvoorzieningen in moderne auto's te laten beleven. Er wordt ook professionele film gemaakt, die ook beschikbaar komt voor dealers.

Meer informatie over deze projecten kan bij de betreffende personen worden verkregen.

Ad agendapunt 3: Congressen en bijeenkomsten

De volgende congressen en bijeenkomsten worden aangekondigd:

- Automotive Week, Helmond; 26 - 31 maart. <http://www.automotiveweek.nl/> - Joëlle van den Broek, DITCM
 - Wat doen we allemaal op het gebied van slimme mobiliteit in Nederland? Dit willen we laten beleven door de internationale community. Op woensdag staan de gebruiker en human behaviour centraal
- Congres Driving the Intelligent Vehicle, Haarlem; 14 - 15 juni - Saskia Monsma, HAN
- Conferentie Connected and Automated driving, Brussel; 3 - 4 april. <http://connectedautomateddriving.eu/> - Tom Alkim, RWS
 - De conferentie zit helemaal vol; er zijn 750 aanmeldingen. Wellicht wordt de conferentie gestreamd. Er is een sessie die zich richt op Human Factors en User Awareness met vier interessante sprekers. Tom geeft tijdens de volgende bijeenkomst of telefonische vergadering een terugkoppeling.
- Final event U-drive The U-Drive Experience, Den Haag; 7 juni. <http://ndrsymposium.com/> - Nicole van Nes, SWOV
 - U-drive is een groot Europees onderzoek geleid door SWOV. Er zijn in zes landen gegevens verzameld (o.a. via camera's) over hoe mensen zich gedragen tijdens het autorijden. worden geobserveerd door camera's tijdens het autorijden. Voorafgaand aan het final event is er op 6 juni een workshop bij SWOV. Het final event is interactief en hands-on.
- Symposium on Naturalistic driving research, Den Haag, 8 - 9 juni. <http://ndrsymposium.com/> - Nicole van Nes, SWOV
 - Dit is een wetenschappelijk congres waarbij resultaten van onderzoek worden gepresenteerd. Er zijn nog een paar plekken vrij, wees er snel bij en komt allen.

Ad agendapunt 4: Afsluiting

De volgende Ronde Tafel bijeenkomst wordt t.z.t ingepland. Wilt u ook agendapunt, projectennieuws of onderwerp inbrengen? Mail dan naar [DITCM](mailto:info@DITCM.nl).